

Міністерство охорони здоров'я України
Українська медична стоматологічна академія

Кафедра іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
В.М. Дворник

"26" 06 2020 року

ІНОЗЕМНА МОВА ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

(назва навчальної дисципліни)

СИЛАБУС

освітньо-професійний рівень

другий (магістерський) рівень вищої освіти

галузь знань
спеціальність

22 «Охорона здоров'я»
229 «Громадське здоров'я»

кваліфікація освіти

магістр громадського здоров'я

форма навчання
курс та семестр вивчення навчальної
дисципліни

дистанційна
I курс, I-II семестри

Силабус навчальної дисципліни
затверджено на засіданні кафедри
іноземних мов з латинською мовою та
медичною термінологією

Схвалено цикловою методичною
комісією "Гуманітарні, соціально-
економічні та фундаментальні
дисципліни"

Зав. кафедри _____ Беляєва О.М.
(підпис)

Голова _____ Любань Г.А.
(підпис)

Протокол від 25.06.2020 №21

Протокол від 25.06.2020 №10

Полтава – 2020 рік

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Лисанець Юлія Валеріївна кандидат філологічних наук (2013), доцент (2019)
Профайл викладача (викладачів)	https://www.umsa.edu.ua/fakultets/foreign-students/kafedry/inoz-mov/workers
Контактний телефон	+380532-608-704
E-mail:	julian.rivage@gmail.com
Сторінка кафедри на сайті УМСА	https://www.umsa.edu.ua/fakultets/foreign-students/kafedry/inoz-mov/workers

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Костенко Вікторія Геннадіївна кандидат філологічних наук (2000), доцент (2007)
Профайл викладача (викладачів)	https://www.umsa.edu.ua/fakultets/foreign-students/kafedry/inoz-mov/workers
Контактний телефон	+380532-608-704
E-mail:	victoriakost20@gmail.com
Сторінка кафедри на сайті УМСА	https://www.umsa.edu.ua/fakultets/foreign-students/kafedry/inoz-mov/workers

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Знаменська Іванна Владиславівна кандидат філологічних наук (2007), доцент (2011)
Профайл викладача (викладачів)	https://www.umsa.edu.ua/fakultets/foreign-students/kafedry/inoz-mov/workers
Контактний телефон	+380532-608-704
E-mail:	ivannaznamenska@gmail.com
Сторінка кафедри на сайті УМСА	https://www.umsa.edu.ua/fakultets/foreign-students/kafedry/inoz-mov/workers

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Сліпченко Лариса Борисівна кандидат педагогічних наук (2014), доцент (2016)
Профайл викладача (викладачів)	https://www.umsa.edu.ua/fakultets/foreign-students/kafedry/inoz-mov/workers
Контактний телефон	+380532-608-704
E-mail:	larchikslipa@ukr.net
Сторінка кафедри на сайті УМСА	https://www.umsa.edu.ua/fakultets/foreign-students/kafedry/inoz-mov/workers

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3,0 кредити ECTS, 90 годин, із них:

Лекції (год.) – програмою не передбачені

Семінари (год.) – програмою не передбачені

Практичні(год.) – 8 год.

Самостійна робота (год). – 82 год.

Вид контролю – залік

Ознаки навчальної дисципліни

Характер дисципліни (нормативна/ вибіркова): нормативна

Рік навчання: I

Семестр: I-II

Політика навчальної дисципліни

Загальні засади, на яких ґрунтується політика вивчення навчальної дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування»: дотримання суб'єктами освітнього процесу (здобувачами вищої освіти й викладачами) правил академічної доброчесності, свідомо відмова від будь-яких форм академічного плагіату; залучення здобувачів освіти до академічної культури й наукової роботи; формування рівня теоретичних знань, умінь, практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності; збереження та популяризація загальнолюдських, національних і професійних цінностей; ознайомлення здобувачів вищої освіти з основами медичної етики й деонтології; пропагування здорового способу життя; створення умов для підтримання суб'єктами освітнього процесу позитивного іміджу та ділової репутації УМСА у вітчизняному й зарубіжному освітньо-науковому просторі; створення умов для реалізації мовних, інтелектуальних і когнітивних здібностей здобувачів вищої освіти; формування гуманістичного світогляду, толерантності, мультикультурності.

Конкретні вимоги: неприпустимість пропусків і запізнь без поважної причини; активна участь здобувачів вищої освіти на практичних заняттях; систематичне виконання всіх видів завдань, передбачених робочою навчальною програмою з навчальної дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування»; заборона користуватися девайсами, крім випадків, коли на занятті застосовуються інтерактивні програми Kahoot чи Quizlet. **Система заохочень:** переможці II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади (міжнародних олімпіад) з англійської мови можуть бути звільнені від відвідування практичних занять як такі, що достроково виконали навчальну програму. Політика у сфері оцінювання всіх видів навчальних досягнень здобувачів вищої освіти ґрунтується на принципах прозорості, об'єктивності й відкритості. Кафедра дотримується неухильного курсу щодо викорінення будь-яких проявів суб'єктивізму й заангажованості щодо

оцінювання, а також принципів індивідуалізації і диференціації в навчанні.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Вивчення навчальної дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування» здійснюється впродовж I-II семестрів 1-го року навчання ЗВМО. Навчальна дисципліна «Іноземна мова професійного спрямування» спрямована на розвиток соціокультурної, прагматичної та професійно орієнтованої комунікативної компетентності, що є важливим елементом підготовки майбутнього фахівця у сфері охорони здоров'я до роботи в іншомовному професійному середовищі та актуальним напрямком вищої медичної освіти України в умовах поглиблення процесів глобалізації та євроінтеграції.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити (знання та навички, якими повинен володіти здобувач вищої освіти, щоб приступити до вивчення дисципліни, або перелік попередньо прослуханих дисциплін).

Іноземна мова професійного спрямування як навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні дисциплін іноземна (англійська) мова та латинська мова.

Постреквізити (дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни).

Іноземна мова професійного спрямування як навчальна дисципліна закладає основи знань медичної термінології з дисциплін біологія, біохімія, мікробіологія, нормальна анатомія, нормальна фізіологія, гістологія, патологічна анатомія, патологічна фізіологія, фармакологія з перспективою їх подальшого використання у професійній діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

- мета дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування» – сформувати загальні та професійно-орієнтовані компетенції (лінгвістичну, мовленнєву, прагматичну), які забезпечують необхідну комунікативну самостійність у сферах професійного й академічного спілкування в усній та письмовій формах;
- основними завданнями вивчення дисципліни є:
 - вивчення здобувачами вищої освіти фахового матеріалу іноземною мовою, що інтегрується із дисциплінами “Біологія”, “Фізика”, “Біохімія”, “Анатомія”, “Гістологія”, “Фізіологія”, “Латинська мова” та “Біоетика”;
 - опанування медичної термінології, з перспективою її подальшого використання в іншомовному професійному середовищі;
 - опанування теоретичного змісту предметної області англійською мовою: концепції, закономірності, принципи, поняття, які спрямовані на оцінку стану здоров'я, захист та промоцію здоров'я, моніторинг загроз для громадського здоров'я, профілактика захворювань, збереження та зміцнення здоров'я та соціального благополуччя населення;
 - вдосконалення й подальший розвиток комунікативних навичок та їх активізація для застосування у майбутній професійній діяльності.

Видами навчальної діяльності здобувачів вищої освіти згідно з навчальним планом є практичні заняття та самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні, матриця компетентностей)

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» для другого (магістерського) рівня вищої освіти дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти низки компетентностей, а саме:

інтегральна: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі громадського здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність спілкуватися іноземною мовою;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність працювати в міжнародному контексті;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність розробляти та управляти проектами;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

спеціальні (фахові, предметні):

- здатність оцінювати, інтерпретувати, порівнювати та прогнозувати основні показники громадського здоров'я іноземною мовою;
- здатність коректного використання структурно-лексичних аспектів іноземної мови спеціальності у процесі навчання та професійної діяльності
- здатність організовувати та брати участь у роботі закладів охорони здоров'я в іншомовному середовищі; використовувати лінгвістичні засоби іноземної мови з метою вирішення професійних завдань
- здатність застосування іноземної мови під час професійної діяльності та міжособистісної взаємодії на робочому місці, в адміністративних закладах охорони здоров'я та університетських лікарнях в іншомовному середовищі
- здатність ефективного використання іноземної мови під час оформлення історії хвороби пацієнтів, встановлення діагнозу, призначення лікування, виписування рецепту, надання професійних консультацій щодо профілактики захворювань, дієти та здорового способу життя
- здатність здійснення усного та письмового перекладу науково-медичної

літератури іноземною та рідною мовами

- здатність проведення наукових досліджень, розумінні оригінальної літератури іноземною мовою на медичну тематику, інтерпретації змісту загальнонаукової літератури іноземною мовою
- здатність використання засобів сучасних інформаційних технологій під час спілкування іноземною мовою та передачі інформації
- здатність використовувати іноземну мову спеціальності на належному рівні; дотримання граматичних норм іноземної мови
- здатність належної морально-етичної поведінки та професійної діяльності, дотримання громадянських прав та обов'язків, підвищення загальноосвітнього культурного рівня.
- здатність визначати пріоритети і проводити оцінку потреб сфери громадського здоров'я у конкретній ситуації;
- здатність розробляти міжнародні проекти надання послуг громадського здоров'я та профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань, промоції здоров'я, та забезпечувати їх реалізацію;
- здатність використовувати етичні принципи та норми права при плануванні досліджень, збиранні інформації та її використанні;
- здатність застосовувати наукові підходи щодо планування дизайну досліджень, збору даних, розповсюдження та використання результатів наукових досліджень у сфері громадського здоров'я;
- здатність здійснювати, презентувати, організовувати наукові дослідження та обирати для цього відповідні дизайни досліджень іноземною мовою;
- здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах іншомовної наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі громадського здоров'я.

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання Зн1 Спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в	Уміння Ум1 Розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог Ум2 Проведення	Комунікація К1 Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються К2 Використання іноземних мов у професійній	Автономія та відповідальність АВ1 Прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування АВ2 Відповідальність за розвиток професійного
--	---	---	---	---

	контексті дослідницької роботи Зн2 Критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	дослідницької та/або інноваційної діяльності	діяльності	знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди АВ3 Здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним
Загальні компетентності				
ЗК1	Зн1			
ЗК2		Ум2		АВ1
ЗК3			К2	
ЗК4			К2	
ЗК5	Зн2		К2	
ЗК6		Ум2		
ЗК7	Зн1			АВ3
ЗК8			К1	
ЗК9		Ум2	К2	
ЗК10	Зн2	Ум1	К1	АВ2
ЗК11		Ум2		АВ1
ЗК12	Зн2			АВ2
ЗК13	Зн1	Ум1	К1	АВ1
ЗК14	Зн2	Ум1	К1	
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК1	Зн1			
СК2		Ум1		
СК3	Зн2	Ум2	К1	
СК4	Зн2	Ум1		
СК5		Ум2		АВ1
СК6	Зн1		К1	АВ2
СК7			К1	АВ2
СК8	Зн1	Ум2		АВ1
СК9				АВ1
СК10	Зн2	Ум1		
СК11	Зн2		К1	
СК12	Зн1	Ум2		
СК13		Ум1		АВ3
СК14			К2	АВ3

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей

Програмні результати навчання	Компетентності																											
	Загальні компетентності														Спеціальні (фахові) компетентності													
	Інтегральна компетентність	ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	ЗК6	ЗК7	ЗК8	ЗК9	ЗК10	ЗК11	ЗК12	ЗК13	СК1	СК2	СК3	СК4	СК5	СК6	СК7	СК8	СК9	СК10	СК11	СК12	СК13	СК14
P1	+	+	+	+		+	+		+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+		+	+	
P2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+		+	
P3	+	+	+	+		+	+		+		+		+	+		+					+				+	+		+
P4	+	+	+		+	+	+	+	+	+		+	+	+	+		+	+		+		+		+	+	+	+	
P5	+	+	+			+	+	+	+		+		+	+			+		+						+			
P6	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+			+		+				+	+	+	+	+	
P7	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+		+	+			+	+	+		+	
P8	+	+	+			+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+	+	+		
P9	+	+	+			+	+	+	+		+	+	+	+								+			+			
P10	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+		+	+	+	+	+	+			+
P11	+	+	+			+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+				+	+	+	+	+	+	
P12	+	+	+			+	+	+	+	+			+	+		+	+			+	+	+	+	+	+			
P13	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+
P14	+	+	+	+			+	+	+	+		+	+		+									+	+			
P15	+	+	+				+	+	+	+		+	+			+								+	+			+
P16	+	+	+			+	+	+		+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
P17	+	+	+		+	+		+	+	+	+		+	+			+					+		+	+			+
P18	+	+		+	+	+	+	+	+	+		+	+	+				+	+	+		+	+	+	+	+		
P19	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+		+			+		+	+			+		+		+	
P20	+	+		+	+	+	+	+	+			+	+	+	+						+	+	+		+			+

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- лексичний матеріал, пов'язаний із тематикою дисципліни
- граматичний матеріал дисципліни
- основні терміни, що відносяться до тем модулів
- сучасні тенденції управління та організації системи охорони здоров'я
- особливості професійного медичного дискурсу в системі громадського здоров'я

вміти:

- диференціювати і аналізувати терміни і терміносистеми греко-латинського походження
- демонструвати навички аналітичного і пошукового читання
- здійснювати переказ фахових текстів
- перекладати літературу за фахом
- реалізувати засвоєний лексико-граматичний матеріал у формі усних та письмових повідомлень; вести дискурс на ситуативно зумовлену тематику
- утворювати синтаксичні конструкції, використовуючи релевантні граматичні категорії та моделі
- застосовувати загальну і наукову лексику при виконанні когнітивних завдань
- використовувати знання, отримані на заняттях із фундаментальних медичних дисциплін і латинської мови в процесі вивчення іншомовних термінів
- використовувати знання іноземної мови за ситуативно зумовлених обставин: збір даних про скарги пацієнта, анамнез хвороби, проведення та оцінка результатів фізикального обстеження
- демонструвати професійні знання у навчальних ситуаціях
- розпізнавати та аналізувати лексичні структури та їх взаємозв'язок із семантичними особливостями тексту
- розпізнавати та аналізувати граматичні явища та моделі і включати їх в активне спілкування
- поєднувати знання фундаментальних медичних дисциплін та загальні знання під час дискусій іноземною мовою на професійну тематику
- володіти засобами пошуку інформації, демонструвати навички обробки та аналізу отриманої інформації.
- складати резюме загальнонаукових текстів іноземною мовою
- створювати усну та письмову презентації іноземною мовою за спеціальністю
- формулювати результати індивідуального пошуку на релевантну тематику дисципліни
- самостійно обирати навчальний матеріал під час виконання завдань самостійної роботи
- поєднувати здобуті знання під час самоконтролю

Структура навчальної дисципліни

Зміст змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усьо-го	у тому числі			
		Лекції	Семінари	Практичні	СРС
1	2	3	4	5	6
Модуль 1 «Сучасні тенденції управління та організації системи охорони здоров'я»					
Тема 1. Історія громадського здоров'я. Еволюція поняття “здоров'я”. Моделі організації та фінансування охорони здоров'я. Економіка охорони здоров'я. Система охорони здоров'я в Україні. Управління та координація. Конституційні норми щодо забезпечення державою охорони здоров'я населення.	5	-	-	2	3
Тема 2. Система охорони здоров'я у США. Програми “Medicare”, “Medicaid”; види медичного страхування. Система охорони здоров'я у Великобританії. Складові системи NHS. Особливості систем охорони здоров'я в деяких країнах ЄС.	8	-	-	2	6
Тема 3. Заклади охорони здоров'я як об'єкт управління. Структура охорони здоров'я в Україні: національний, регіональний і субрегіональний (місцевий) рівні.	4	-	-	-	4
Тема 4. Система управління охороною здоров'я України: первинна лікувально-профілактична допомога; спеціалізована (вторинна) лікувально-профілактична допомога; високоспеціалізована (третинна) лікувально-профілактична допомога.	4	-	-	-	4
Тема 5. Міжнародні принципи організації охорони здоров'я населення. Загальні засади, проголошені Оттавською хартією. Декларація про права пацієнта.	4	-	-	-	4
Тема 6. Роль міжнародних організацій в системі громадського здоров'я. Програми громадського здоров'я в Україні та світі. Міжнародні проекти	4	-	-	-	4

в системі охорони здоров'я. Сфери фінансування охорони здоров'я (EU Funds for Health).					
Тема 7. Поняття статистичного дослідження. Методи біостатистики. Сучасні технології аналізу даних.	4	-	-	-	4
Тема 8. Основи медичного й екологічного права та біоетики. Правове забезпечення громадського здоров'я.	4	-	-	-	4
Тема 9. Історія епідеміології. Складові епідемічного процесу (епідеміологічна триада). Основні протиепідемічні заходи. Історія вакцинації в Україні та світі	4	-	-	-	4
Тема 10. Хвороби ХХІ століття. Поняття профілактики в системі громадського здоров'я. Гігієна праці. Професійна захворюваність. Профілактика шкідливих звичок і популяризація здорового способу життя серед населення. Залік.	4	-	-	-	4
Разом за модулем 1.	45	-	-	4	41
Модуль 2 «Професійний медичний дискурс у системі громадського здоров'я»					
Тема 1. Інформатизація та комунікації в системі охорони здоров'я. Основи документообігу в системі охорони здоров'я. Жанрово-стилістичні особливості листа-направлення (letter of referral). Різновиди медичної документації та її заповнення. Стандартні медичні аббревіатури. Дані профілактичного огляду.	7	-	-	2	5
Тема 2. Збір анамнезу (past medical history, family history, social history). Обстеження, ознаки та симптоми. Постановка діагнозу: методи візуалізації, лабораторні дослідження.	4	-	-	-	4
Тема 3. Основні принципи доказової медицини. Типи клінічних досліджень (interventional and observational clinical trials, randomized, blind, placebo-controlled controlled trials). Комунікативні навички у сфері охорони здоров'я. Особливості міжпрофесійного спілкування в	6	-	-	2	4

іншомовному середовищі. Комуникативна компетентність фахівця у сфері охорони здоров'я. Повідомлення про результати обстеження та план лікування.					
Тема 4. Фази клінічних досліджень (Pharmacodynamics and pharmacokinetics in humans; Screening for safety; Establishing the preliminary efficacy of the drug in a "treatment group"; Final confirmation of safety and efficacy; Safety studies during sales). Поняття про поінформовану добровільну згоду пацієнта.	4	-	-	-	4
Тема 5. Базы даних наукових публікацій (PubMed, Medline). Наукометричні бази даних (Scopus, Web of Science).	4	-	-	-	4
Тема 6. Авторитетні міжнародні видання у сфері громадського здоров'я. Процедура рецензування в міжнародних наукових виданнях (single blind, double blind peer review).	4	-	-	-	4
Тема 7. Жанри конференційного спілкування: інформаційне повідомлення, тези доповіді, усна і стендова доповіді, презентація PowerPoint, роздатковий матеріал (хендаут), матеріали конференції. Структурно-композиційні та мовно-стилістичні особливості.	4	-	-	-	4
Тема 8. Поняття про неожанри наукового дискурсу. Організація та презентація наукових досліджень. Написання анотації до фахового тексту.	4	-	-	-	4
Тема 9. Складання CV (резюме) / Bio-data. Типи, лексичні, структурно-композиційні особливості, кліше.	4	-	-	-	4
Тема 10. Типи ділових листів. Заповнення анкет. Структурно-композиційні, мовно-стилістичні особливості подання на грант, складання науково-дослідного проекту. Залік.	4	-	-	-	4
Разом за модулем 2.	45	-	-	4	41

Усього (3 кредити ECTS)	90	-	-	8	82
--------------------------------	-----------	----------	----------	----------	-----------

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

Не передбачено типовою програмою з дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування».

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті

Не передбачено типовою програмою з дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування».

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ п.п.	Тема	Кількість годин
Модуль 1 «Сучасні тенденції управління та організації системи охорони здоров'я»		
1	Історія громадського здоров'я. Еволюція поняття “здоров'я”. Моделі організації та фінансування охорони здоров'я. Економіка охорони здоров'я. Система охорони здоров'я в Україні. Управління та координація. Конституційні норми щодо забезпечення державою охорони здоров'я населення.	2
2	Система охорони здоров'я у США. Програми “Medicare”, “Medicaid”; види медичного страхування. Система охорони здоров'я у Великобританії. Складові системи NHS. Особливості систем охорони здоров'я в деяких країнах ЄС.Залік.	2
Усього за модулем 1		4
Модуль 2 «Професійний медичний дискурс у системі громадського здоров'я»		
1	Інформатизація та комунікації в системі охорони здоров'я. Основи документообігу в системі охорони здоров'я. Жанрово-стилістичні особливості листа-направлення (letter of referral).	2
2	Збір анамнезу (past medical history, family history, social history). Обстеження, ознаки та симптоми. Постановка діагнозу: методи візуалізації, лабораторні дослідження. Різновиди медичної документації та її заповнення. Стандартні медичні аббревіатури. Дані профілактичного огляду.	2
Усього за модулем 2		4
Разом		8

Самостійна робота

№№	Назви модулів і тем	Кількість годин
Модуль 1 «Сучасні тенденції управління та організації системи охорони здоров'я»		

1. Підготовка до практичних занять - формування практичних навичок:		
1.	Історія громадського здоров'я. Еволюція поняття “здоров'я”. Моделі організації та фінансування охорони здоров'я. Економіка охорони здоров'я. Система охорони здоров'я в Україні. Управління та координація. Конституційні норми щодо забезпечення державою охорони здоров'я населення.	3
2.	Система охорони здоров'я у США. Програми “Medicare”, “Medicaid”; види медичного страхування. Система охорони здоров'я у Великобританії. Складові системи NHS. Особливості систем охорони здоров'я в деяких країнах ЄС.	6
3.	Заклади охорони здоров'я як об'єкт управління. Структура охорони здоров'я в Україні: національний, регіональний і субрегіональний (місцевий) рівні.	4
4.	Система управління охороною здоров'я України: первинна лікувально-профілактична допомога; спеціалізована (вторинна) лікувально-профілактична допомога; високоспеціалізована (третинна) лікувально-профілактична допомога.	4
5.	Міжнародні принципи організації охорони здоров'я населення. Загальні засади, проголошені Оттавською хартією. Декларація про права пацієнта.	4
6.	Роль міжнародних організацій в системі громадського здоров'я. Програми громадського здоров'я в Україні та світі. Міжнародні проекти в системі охорони здоров'я. Сфери фінансування охорони здоров'я (EU Funds for Health).	4
7.	Поняття статистичного дослідження. Методи біостатистики. Сучасні технології аналізу даних.	4
8.	Основи медичного й екологічного права та біоетики. Правове забезпечення громадського здоров'я.	4
9.	Історія епідеміології. Складові епідемічного процесу (епідеміологічна тріада). Основні протиепідемічні заходи. Історія вакцинації в Україні та світі	4
10.	Хвороби ХХІ століття. Поняття профілактики в системі громадського здоров'я. Гігієна праці. Професійна захворюваність. Профілактика шкідливих звичок і популяризація здорового способу життя серед населення. Залік.	4
Усього:		41
Модуль 2 «Професійний медичний дискурс у системі громадського здоров'я»		
1. Підготовка до практичних занять -формування практичних навичок:		
1.	Інформатизація та комунікації в системі охорони здоров'я. Основи документообігу в системі охорони здоров'я. Жанрово-стилістичні особливості листа-направлення (letter of referral). Різновиди медичної документації та її заповнення. Стандартні медичні аббревіатури. Дані профілактичного огляду.	5
2.	Збір анамнезу (past medical history, family history, social history). Обстеження, ознаки та симптоми. Постановка діагнозу: методи візуалізації, лабораторні дослідження.	4

3.	Основні принципи доказової медицини. Типи клінічних досліджень (interventional and observational clinical trials, randomized, blind, placebo-controlled controlled trials). Комунікативні навички у сфері охорони здоров'я. Особливості міжпрофесійного спілкування в іншомовному середовищі. Комунікативна компетентність фахівця у сфері охорони здоров'я. Повідомлення про результати обстеження та план лікування.	4
4.	Фази клінічних досліджень (Pharmacodynamics and pharmacokinetics in humans; Screening for safety; Establishing the preliminary efficacy of the drug in a "treatment group"; Final confirmation of safety and efficacy; Safety studies during sales). Поняття про поінформовану добровільну згоду пацієнта.	4
5.	Бази даних наукових публікацій (PubMed, Medline). Наукометричні бази даних (Scopus, Web of Science).	4
6.	Авторитетні міжнародні видання у сфері громадського здоров'я. Процедура рецензування в міжнародних наукових виданнях (single blind, double blind peer review)	4
7.	Жанри конференційного спілкування: інформаційне повідомлення, тези доповіді, усна і стендова доповіді, презентація PowerPoint, роздатковий матеріал (хендаут), матеріали конференції. Структурно-композиційні та мовно-стилістичні особливості.	4
8.	Поняття про неожанри наукового дискурсу. Організація та презентація наукових досліджень. Написання анотації до фахового тексту.	4
9.	Складання CV (резюме) / Bio-data. Типи, лексичні, структурно-композиційні особливості, кліше.	4
10.	Типи ділових листів. Заповнення анкет. Структурно-композиційні, мовно-стилістичні особливості подання на грант, складання науково-дослідного проекту.	4
Усього		41
Разом		82

Індивідуальні завдання

1. Виготовлення таблиць, схем, плакатів.
2. Виконання вправ і завдань підвищеної складності.
3. Виконання творчих завдань.
4. Виступи з повідомленнями і доповідями.
5. Участь у наукових студентських конференціях та олімпіадах.

Перелік теоретичних питань з навчальної дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування»

Лексико-фонетичний матеріал:

Модуль 1 «Сучасні тенденції управління та організації системи охорони здоров'я»

1. History of public health. The evolution of the concept of "health". Models of organization and financing the health care system. Health economics
2. The health care system in the United States. "Medicare" and "Medicaid" programs; types of health insurance. The health care system in the UK. Components of the NHS system. Features of health care systems in the EU countries.
3. The health care system in Ukraine. Management and coordination. Constitutional norms on public health.
4. Health care facilities as an object of management. The structure of health care in Ukraine: national, regional and subregional (local) levels.
5. Health care management system of Ukraine: primary treatment and prevention; specialized (secondary) treatment and prevention; highly specialized (tertiary) treatment and prevention.
6. International principles of public health organization. General principles proclaimed by the Ottawa Charter for Health Promotion. Declaration of Patient's Rights. The role of international organizations in the public health system. Public health programs in Ukraine and around the world. International projects in the health care system. EU funds for health.
7. The concept of statistical research. Methods of biostatistics. Modern technologies for data analysis.
8. Fundamentals of medical and environmental law and bioethics. Legislative provision of public health.
9. History of epidemiology. Components of the epidemic process (the epidemiological triad). The main anti-epidemic measures. History of vaccination in Ukraine and abroad
10. Diseases of the 21st century. The concept of prevention in the public health system. Occupational hygiene. Occupational morbidity. Prevention of bad habits and promotion of a healthy lifestyle among the population.

Граматичний матеріал:

1. Forms of speech
2. Word order
3. Simple tenses, active voice
4. Simple tenses, passive voice
5. Continuous tenses, active voice
6. Continuous tenses, passive voice
7. Imperative mood
8. Modal verbs and their equivalents

Модуль 2 «Професійний медичний дискурс у системі громадського здоров'я»

Лексико-фонетичний матеріал:

1. Informatization and communication in the health care system. Fundamentals of document management in the health care system. Genre and stylistic features of the letter of referral.
2. History taking (past medical history, family history, social history). Examination, signs and symptoms. Making the diagnosis: imaging technologies, laboratory tests. Types of medical documents and their completion. Standard medical abbreviations. Preventive examination data.

3. Basic principles of evidence-based medicine. Types of clinical trials (interventional and observational clinical trials, randomized, blind, placebo-controlled controlled trials). Phases of clinical trials (Pharmacodynamics and pharmacokinetics in humans; Screening for safety; Establishing the preliminary efficacy of the drug in a "treatment group"; Final confirmation of safety and efficacy; Safety studies during sales). The concept of informed consent of the patient.
4. Databases of scientific publications (PubMed, Medline). Scientometric databases (Scopus, Web of Science).
5. Expert international scholarly journals in the field of public health. Review procedure in international scholarly journals (single blind, double blind peer review)
6. Genres of conference communication: reports, abstracts, oral and poster presentations, PowerPoint presentation, handouts, conference materials. Structural, compositional, linguistic and stylistic features.
7. The concept of neo-genres of scientific discourse. Organization and presentation of research findings. Abstract writing.
8. Drafting a CV / Bio-data. Types, lexical, structural and compositional features, common expressions.
9. Types of business letters. Filling out questionnaires. Structural, compositional, linguistic and stylistic features of grant proposals and applications, designing a research project.
10. Communication skills in health care. Features of interprofessional communication in a foreign language environment. Communicative competence of a healthcare professional. Informing patients of examination results and treatment plan.

Граматичний матеріал:

1. Participle I
2. Participle II
3. Gerund
4. Perfect tenses, active voice
5. Perfect tenses, passive voice
6. Perfect continuous tenses, active voice
7. Equivalents of modal verbs
8. Sequence of tenses

Перелік практичних навичок:

1. Перекладати оригінальний текст з мінімальним використанням словника.
2. Розпізнавати та диференціювати складні граматичні явища за формальними ознаками.
3. Розуміти і передавати українською або іноземною мовою зміст текстів
4. Виділяти тематичні та анатомічні лексичні групи.
5. Засвоїти структуру медичної документації.
6. Анотувати спеціальні та загальнонаукові тексти.
7. Визначати латинські терміни в іншомовних текстах.
8. Розпізнавати терміноелементи греко-латинського походження.
9. Визначати різні синтаксичні конструкції.
10. Розрізняти і розпізнавати активну та пасивні конструкції.
11. Визначати етимологію термінів.

12. Вести дискурс, включаючи діалогічне мовлення, що базується на засвоєнні вивченої термінології.
13. Виділяти та визначати латинські та грецькі терміноелементи.
14. Згруповувати афікси за їх значенням.
15. Утворювати терміни за характерними афіксами.
16. Визначати, розпізнавати та розшифровувати терміни у мікротекстах.
17. Розпізнавати складні слова за їх компонентами.
18. Пояснювати словосполучення ключового вокабуляру текстів.
19. Робити етимологічний аналіз термінів.
20. Декодувати аббревіатури.
21. Визначати і диференціювати граматичні явища та моделі.
22. Знати особливості перекладу пасивних конструкцій.
23. Перекладати і робити синтаксичний розбір речення.
24. Визначати синтаксичні конструкції на базі граматичних моделей та активної лексики.
25. Здійснювати пошук заданої інформації в науково-популярному тексті.
26. Робити переклад і граматичний аналіз мікротексту.
27. Ділити прочитаний текст на логічно-сміслові групи і складати план дискурсу.
28. Складати резюме та анотації загальнонаукових текстів.
29. Заповнювати анкети, рецепти та інструкції.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Залік складається по завершенню вивчення модуля на останньому практичному занятті. Залік отримують здобувачі вищої освіти, що відвідали всі заняття (або відпрацювали пропущені заняття у встановленому порядку) і набрали конвертовану суму балів не меншу за мінімальну (122 бали). У «Відомість підсумкового модульного контролю» в колонку «Поточний контроль (бали)» викладач вносить бали після їх конвертації з середнього балу успішності згідно з Таблицею 1, у колонку «Підсумковий контроль (бали)» викладач робить запис «зараховано».

Нарахування і розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за поточну успішність

Таблиця 1

Відповідність середнього балу поточної успішності за традиційною 4-бальною шкалою сумарній кількості балів

1 – середній бал поточної успішності

2 – конвертована сума балів

1	2	1	2	1	2	1	2
2.00	Не зараховано	3.00	122	4.00	157	5.0	200
2.05	Не зараховано	3.05	123	4.05	159		
2.10	Не зараховано	3.10	125	4.10	161		
2.15	Не зараховано	3.15	126	4.15	163		
2.20	Не зараховано	3.20	129	4.20	165		
2.25	Не зараховано	3.25	130	4.25	168		

2.30	Не зараховано	3.30	132	4.30	170		
2.35	Не зараховано	3.35	133	4.35	172		
2.40	Не зараховано	3.40	136	4.40	175		
2.45	Не зараховано	3.45	137	4.45	177		
2.50	Не зараховано	3.50	139	4.50	179		
2.55	Не зараховано	3.55	140	4.55	181		
2.60	Не зараховано	3.60	142	4.60	183		
2.65	Не зараховано	3.65	143	4.65	185		
2.70	Не зараховано	3.70	146	4.70	188		
2.75	Не зараховано	3.75	147	4.75	190		
2.80	Не зараховано	3.80	150	4.80	192		
2.85	Не зараховано	3.85	151	4.85	194		
2.90	Не зараховано	3.90	153	4.90	197		
2.95	Не зараховано	3.95	155	4.95	200		

Самостійна робота здобувачів вищої освіти оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Форми контролю:

- фронтальний, індивідуальний, парний, груповий;
- усний, письмовий;
- контроль, який здійснюється викладачем, взаємоконтроль, самоконтроль;
- контроль за допомогою друкованих або комп'ютерних засобів;
- локально стандартизований.

Методи навчання

Іноземна мова професійного спрямування як навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні здобувачами вищої освіти медичної біології, фізики, фізіології та латинської мови та інтегрується з цими дисциплінами; закладає основи знань з медичної термінології з перспективою їх подальшого використання у професійній діяльності; удосконалює знання медичної термінології та поглиблює знання спеціальних дисциплін; формує уміння застосовувати отримані знання у професійній підготовці та подальшій професійній діяльності.

З метою полегшення читання медичної літератури у майбутній професійній діяльності подаються тексти іноземною мовою на медичну тематику для самостійного опрацювання. Сучасні тексти для самостійної роботи тематично пов'язані з основними текстами і сприяють формуванню навичок продуктивного використання іноземної мови у ситуаціях професійного спілкування.

Самостійна робота з додатковими текстами повинна допомогти здобувачам вищої освіти, спираючись на попередньо вивчені елементи фахової термінології та лексико-граматичні поняття, легко орієнтуватись у незнайомому тексті, самостійно визначати значення нових термінів та речень в цілому, іноді використовуючи прийом мовної здогадки.

На заняттях з іноземної мови передбачено періодичне проведення занять у лінгафонному класі, що діє можливість вдосконалювати знання медичної термінології та закріпити вивчений матеріал на основі відеофільмів та аудіювання

іноземною мовою. Окрім цього, слід заохочувати здобувачів вищої освіти брати участь у наукових конференціях іноземними мовами.

При вивченні дисципліни застосовуються такі методи навчання:

- вербальні (пояснення граматичного матеріалу, бесіда, надання алгоритмів: розпізнавання та утворення словотворчих моделей іноземною, латинською, та українською мовами, розв'язування, перекладу та ін.);
- наочні (спостереження, аналіз, порівняння мовних явищ, утворення часових форм, ілюстрування прикладами, виконання різних видів вправ і завдань);
- практичні: (робота з підручником, виконання фонетичних, лексичних, граматичних вправ; складання схем (таблиць); складання анотацій);
- проблемні;
- інтерактивні.

Методи контролю

Контроль дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування» включає три етапи/види оцінювання: 1) поточний контроль, 2) контроль виконання самостійної роботи та 3) залік.

Поточний контроль рівня знань здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей з кожної теми. Застосовуються такі способи діагностики рівня підготовки здобувачів вищої освіти: контрольне читання і переклад; усне повідомлення; тести; написання анотацій.

При оцінюванні навчальної діяльності здобувачів вищої освіти необхідно надавати перевагу стандартизованим методам контролю: усне повідомлення на релевантну тематику, тестування, структуровані письмові роботи. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані та включають контроль лексичних, граматичних та комунікативних навичок.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу вищої освіти виставляються оцінки за 4-бальною шкалою з урахуванням затверджених критеріїв.

Критерії **поточного** оцінювання:

1) **«Відмінно»** – здобувач вищої освіти засвоїв теоретичний матеріал з граматики та синтаксису англійської мови в обсязі не менше 90% та демонструє при усному, письмовому, тестовому (у тому числі комп'ютерному) контролі; здобувач вищої освіти 100%-во оволодів навичками перекладу медичних термінів з української мови на англійську та навпаки; при читанні повністю розуміє адаптовані тексти, статті; уміє аналізувати і робити висновки, порівнювати отриману інформацію; уміє робити письмове повідомлення або доповідь, висловлюючи власне ставлення до проблеми, використовуючи різноманітні мовні засоби; без підготовки висловлюватись і вести бесіду у межах вивчених тем; без особливих зусиль розуміє аудіо-мовлення та основний зміст радіо- та телепередач і фільмів з тематики.

2) **«Добре»** – здобувач вищої освіти читає короткі тексти з повним їх розумінням; здобувач вищої освіти оволодів теоретичним матеріалом з граматики та синтаксису англійської мови в обсязі не менше 80%; писати повідомлення або доповідь; може зв'язно висловлюватись відповідно до навчальної ситуації;

розуміє основний зміст аудіо-текстів, побудованих на вивченому мовному матеріалі, які містять певну кількість незнайомих слів, про значення яких можна здогадатись.

3) **«Задовільно»** – здобувач вищої освіти оволодів теоретичним матеріалом з граматики та синтаксису англійської мови в обсязі не менше 65%; формулює відповіді, але допускає суттєві помилки, які не може усунути самостійно, здобувач вищої освіти не вкладається у відведений час; 80%-во правильно виконує завдання, які демонструють рівень сформованості професійних навичок; читає з розумінням основного змісту короткі прості тексти; вміє писати коротке текстове повідомлення, використовуючи у мовленні прості речення; може розпізнавати на слух прості речення, фрази та мовленнєві зразки, представлені у середньому темпі.

4) **«Незадовільно»** – здобувач вищої освіти засвоїв передбачений програмою мінімум знань з граматики та синтаксису англійської мови у межах 50%; може розпізнавати та читати окремі вивчені слова; писати вивчені слова, словосполучення та прості непоширені речення; знати найбільш поширені слова та словосполучення з теми; може розпізнавати на слух вивчені найбільш поширені слова та словосполучення з теми, які звучать в уповільненому темпі; нездатний відповісти на додаткові запитання, оперує неточними формулюваннями; 50%-во правильно виконує завдання, які демонструють рівень сформованості професійних навичок; для мовлення характерні численні фонетичні, орфоепічні та лексичні, граматичні помилки.

Тестовий поточний контроль передбачений в межах кожної теми дисципліни. Він включає завдання множинного вибору (1 бал) і завдання на перевірку практичних навичок, зокрема, переклад, відповіді на запитання тощо (2 бали). Тестовий контроль оцінюється відповідно до таких критеріїв:

Оцінка за 4-бальною шкалою	Пропорція правильних відповідей (мінімум)
«5»	90%
«4»	70%
«3»	55%
«2»	Менше 55%

Середнє арифметичне виставлених за традиційною 4-бальною шкалою оцінок конвертується у бали в кінці вивчення модуля та дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування».

Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації для викладачів.
2. Методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів вищої освіти під час підготовки до практичного заняття та на практичному занятті.
3. Наочність (стенди, таблиці, схеми).

Практичні заняття орієнтовані на розвиток та засвоєння основних навичок, а саме: читання, говоріння, письмо та аудіювання та організовані до конкретних цілей тем дисципліни.

Примірний план практичного заняття з іноземної мови:

Підготовчий етап

- 1) Організаційний момент
- 2) Формування мотивації
- 3) Контроль початкового рівня підготовки (перевірка домашнього завдання)

Основний етап

- 1) Вступ до теми
- 2) Пояснення нового матеріалу та ознайомлення з лексичним мінімумом за темою
- 3) Вправи на закріплення матеріалу

Заключний

- 1) Контроль кінцевого рівня підготовки до практичного заняття (усний або тестовий контроль практичних навичок)
- 2) Підведення підсумків практичного заняття, оцінювання навчальної діяльності здобувача вищої освіти на практичному занятті
- 3) Інформування здобувачі вищої освіти про тему та завдання на наступне заняття

Рекомендована література

Базова (наявна в бібліотеці)

1. Medical English for Academic Purposes / Ю.В. Лисанець, О.М. Беляєва, М.П. Мелашенко. – Київ : ВСВ “Медицина”, 2018. – 312 с.
2. English for Professional Purposes: Medicine / O.O. Pisotska, I.V. Znamenska, V.G. Kostenko, O.M. Bieliaieva. – Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2018. – 368 p.

Допоміжна

1. Англо-русский медицинский энциклопедический словарь (адаптированный перевод 26-го издания Стедмана) / Главный редактор Чучалин А.Г., научн. ред. Улумбеков Э.Г., Поздеев О.К. – М.: ГЭОТАР, 1995. – 716 с.
2. Єнікеєва А.Б. Англійська мова для медиків / А.Б. Єнікеєва, І.В. Корнейко. – Харків: ХДМУ, 2000. – 64 с.
3. Марковина И.Ю. Английский язык: учебник / И.Ю. Марковина, З.К. Максимова, М.Б. Вайнштейн; под. общ. ред. И.Ю. Марковиной [4-е изд., испр. и перераб.]. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 368 с.
4. Новий англо-український медичний словник / За ред. Ривкіна В.Л., Бенюмовича М.С. – К.: Арій, 2007. – 784 с.
5. Українсько-англійський медичний словник Дорладна. – Львів: Наутілус, 2006. – Т. 1. – 12001; Т. 2 – 1024.
6. Чурилов Л.П. Английский язык для медиков: учебник / Л.П. Чурилов, Ю.И. Строев, В.И. Утехин [и др.]. – СПб.: ЭЛБИ-СПб, 2012. – 312 с.
7. Chabner Davi-Ellen. Medical Terminology: A Short Course. – W.B. Saunders Company, 2009. – 241 p.
8. Davidson`s Principles & Practice of Medicine. – Churchill Livingston, 2006. – 1392 p.
9. Davies J.J. Essentials of Medical Terminology. – Thomson Delmar Learning, 2008. – P. 406-471.
10. Glendinning E. Professional English in Use. Medicine. / Glendinning E., Howard R. Cambridge University Press, 2007. – 173 p.
11. Gotto Antonio M., Jr. The Cornell Illustrated Encyclopaedia of Health. – Lifeline

Press – Washington, D.C. – 2002. – 1312 с.

12. Györffy M. English for Doctors: Authentic Consulting-Room Activities for Doctors, Dentists, Students and Nurses / Maria Györffy. – Passau: Schenk Verlag, 2010. – 292 p

13. McCarter S. Oxford English for Careers: Medicine. Part 2 / S. McCarter. – Oxford: Oxford University Press, 2010. – 144 p.

14. Oxford Advanced Learner's Dictionary. – Oxford University Press, 2005. – 1899 с.

15. Pohl Alison. Test Your Professional English. Medical. – Penguin English, 2002. – 104 с.

16. Tortora G.J. Principles of Human Anatomy / G.J. Tortora, M. Nielsen // John Wiley and Sons, 2009. – P. 821-860.

17. Urdang L. The Bantam Medical Dictionary. – Bantam Books, 2009. – 628 p.

18. Walker R. Human Body. – Kingfisher Publications, 2006. – P. 54-55.

19. Webster's New World Medical Dictionary. – Wiley Publishing, 2008. – 480 p.

Інформаційні ресурси

1. English in Professional Use: “Medicine”. Reading-book / I.G. Romanko, O.O. Pisotska, I.V. Znamenska. – Режим доступу: http://www.umsa.edu.ua/lecture/inmov/english_in_professional_use.pdf.

2. Bell English Online. – Режим доступу: <http://www.bellenglish.com/>.

3. English with the BBC Service – Режим доступу: <http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/index.shtml>

4. Oxford University Press. – Режим доступу: <http://www.oup.co.uk/>

5. OUP online.– Режим доступу: <http://www.oup.com/online/>

6. Oxford DNB, online references, etc. – Режим доступу:

7. Longman Dictionary. – Режим доступу: <http://www.ldoceonline.com/>

8. Internet grammar of English. – Режим доступу: <http://www.ucl.ac.uk/internet-grammar/home.htm>

9. English grammar and writing online. – Режим доступу: <HTTP://WWW.EDUFIND.COM/ENGLISH/GRAMMAR/>

10. Good tests and exercises in English grammar. – Режим доступу: <http://www.usingenglish.com/online-tests.html>